

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Filipa a soudců Josefa Fialy (soudce zpravodaje) a Radovana Suchánka o ústavní stížnosti stěžovatelky společnosti **ekolo.cz s. r. o.**, sídlem Keltská 348, Statenice, zastoupené Mgr. Lukášem Lorencem, advokátem, sídlem Elišky Peškové 735/15, Praha 5, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. června 2016 č. j. 3 As 118/2015-34, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. srpna 2016 č. j. 11 A 77/2012-73, za účasti **Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, a **Úřadu pro ochranu osobních údajů**, sídlem Pplk. Sochora 727/27, Praha 7, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností ze dne 27. 10. 2016 se stěžovatelka domáhala zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí správních soudů, a to z důvodu porušení čl. 4 odst. 4, čl. 11, čl. 36, a čl. 38 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), a dále čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Stěžovatelce byla rozhodnutím Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 2. 2. 2012 uložena pokuta 5 000 Kč za dva správní delikty spáchané podle § 45 odst. 1 písm. c) a i) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále jen „ZOOÚ“). Prvního deliktu se měla stěžovatelka dopustit tím, že dne 22. 11. 2011 zveřejnila (a to nejméně do 28. 11. 2011) na svých webových stránkách na sociální síti Facebook obrazový záznam (fotografii) z kamery zachycující osobu podezřelou z krádeže, čímž měla porušit povinnost zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny [§ 5 odst. 1 písm. f) ZOOÚ]. Druhého deliktu se měla dopustit tím, že neoznámila svůj záměr zpracovávat osobní údaje prostřednictvím kamerového systému (kamery) před zahájením zpracování v říjnu 2011 [§ 16 ZOOÚ]. Z odůvodnění rozhodnutí plyne, že stěžovatelka současně s fotografií zveřejnila také výzvu ve znění: *„Prosíme o pomoc!! Včera (pondělí 21. 11.) v 17:05 hod. bylo tímto mužem z provozovny ekolo.cz v Holešovicích odcizeno nové elektrokolo. V případě že jej identifikujete, prosím, sdělte nám to na telefon 220991111. Za informaci nabízíme finanční odměnu! Pokud je to možné, sdílejte tuto fotografii zloděje dále. Děkujeme!*

Vaše smutné ekolo.cz.“ Po zveřejnění fotografie stěžovatelka oznámila Policii České republiky (dále jen „Policie ČR“) odcizení kola a předala jí kamerový záznam.

3. Rozklad podaný stěžovatelkou zamítl předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů rozhodnutím ze dne 19. 4. 2012 zn. SPR-8505/11-22APP. Ztotožnil se se závěry ohledně spáchání obou správních deliktů. K prvnímu deliktu shodně s prvostupňovým orgánem dospěl k závěru, že stěžovatelka zpracovávala osobní údaje ve smyslu § 4 písm. e) ZOOÚ, přičemž neměla k pořizování záznamu kamerou ani k jeho zveřejnění souhlas subjektů údajů (osoby podezřelé z protiprávního jednání). Shromažďování osobních údajů jednou kamerou v provozovně stěžovatelky bylo však za účelem ochrany jejího majetku a záběr kamery byl přiměřený, proto byla naplněna výjimka podle § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ. Oproti tomu zveřejnění fotografie ze záznamu bylo v rozporu s účelem, pro který byly osobní údaje shromažďovány. Záznam je určen k tomu, aby napomohl zjistit pachatele a dopadnout jej, avšak k samotnému dopadení jsou určeny příslušné orgány veřejné moci [Policie České republiky může vyhlásit pátrání, zveřejnit osobní údaje subjektu dle § 81 písm. a) bod 2. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky]. Je nepodstatné, že zveřejnění napomohlo k dopadení pachatele. Zveřejnění bylo v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

4. K žalobě stěžovatelky, směřující toliko do části týkající se posouzení prvního deliktu, Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 19. 5. 2015 č. j. 11 A 77/2012-38 obě rozhodnutí správních orgánů zrušil. Uvedl, že dle správních orgánů bylo zveřejnění fotografie v rozporu s účelem shromažďování osobních údajů, avšak není zřejmé, v čem daný rozpor spočíval; účelem shromažďování osobních údajů byla ochrana majetku, přičemž zveřejnění fotografie vedlo k dopadení pachatele a s ochranou majetku úzce souviselo. Dále uvedl, že i pokud by zveřejnění osobních údajů nespĺňovalo účel shromažďování těchto údajů, je třeba se zabývat právním titulem podle § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ. Dle městského soudu by princip proporcionality (tj. poměřování v kolizi stojícího práva na ochranu majetku stěžovatelky a práva na ochranu soukromí podezřelého) měl vést k závěru o nenaplnění nebezpečnosti zveřejnění osobních údajů.

5. Ke kasační stížnosti vedlejšího účastníka rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 8. 6. 2016 č. j. 3 As 118/2015-34 tak, že zrušil rozsudek městského soudu ze dne 19. 5. 2015. Podle Nejvyššího správního soudu stěžovatelka porušila § 5 odst. 1 písm. f) ZOOÚ, neboť účelem pořizování kamerového záznamu je ochrana majetku a shromažďování osobních údajů o případné protiprávní činnosti; není jím naopak pořizování záznamů pro jejich další zveřejňování. Je zde možnost předat zaznamenané osobní údaje příslušným orgánům veřejné moci k dopadení pachatele. Zveřejnění fotografie nebylo kryto ustanovením § 3 odst. 6 písm. d) ZOOÚ, a nelze užít ani právní titul podle § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ, neboť zveřejnění nebylo nezbytné pro ochranu práv stěžovatelky. Není prostor pro test proporcionality; zákon sám přímo stanoví hranice mezi právem na ochranu majetku stěžovatelky a právem na ochranu osobních údajů podezřelého pachatele; právo na ochranu majetku stěžovatelky je saturováno instalací kamery a pořizováním záznamu, včetně možného předání těchto záznamů příslušným orgánům.

6. Městský soud rozsudkem ze dne 25. 8. 2016 č. j. 11 A 77/2012-73 zamítl žalobu; poukázal na závazné právní závěry Nejvyššího správního soudu.

II. Argumentace stěžovatelky

7. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítla, že se Nejvyšší správní soud měl zabývat střetem dvou práv, a sice práva stěžovatelky na ochranu majetku a práva pachatele na ochranu osobních údajů. Nesouhlasí s tím, že jakékoliv jiné nakládání se záznamem (bez souhlasu subjektu údajů), než je předání příslušným orgánům, je excesem. Nejvyšší správní soud nepřipustně omezil její právo na ochranu majetku. Stěžovatelčino nakládání se záznamem nebylo jeho „zneužitím“ ve smyslu usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2010 sp. zn. IV. ÚS 2425/09 (U 4/56 SbNU 841), na které poukázovaly správní soudy; podstatné jsou naopak skutkové okolnosti zveřejnění. Záznam zveřejnila za účelem dohledání vlastního odcizeného majetku; fotografie byla doplněna pravdivým sdělením o tom, že daná osoba odcizila kolo; stěžovatelka nemohla tímto postupem nijak zasáhnout do práva na ochranu soukromí pachatele. Policie ČR by se záznamem stěží naložila efektivněji než stěžovatelka; zveřejnění záznamu Policií ČR by nebylo „šetrnější“ k právům pachatele. Pravděpodobnost dopadení pachatele bez zveřejnění fotografie by přitom byla velmi malá, o čemž svědčí i statistiky (předložila statistické výkazy Policie ČR o objasněnosti trestných činů). Úspěšnost Policie ČR při pátrání po odcizených movitých věcech je žalostná, proto se stěžovatelka uchýlila k obraně svých práv, a to přiměřeným způsobem. Stěžovatelka uvedla, že již jednou obdobně poskytla Policii ČR záznam o odcizení svého kola, avšak případ byl odložen. Stát tedy v ochraně majetku selhává, jeho pomoc přichází pozdě nebo vůbec. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, že by měla být pasivní a toliko předat záznam Policii ČR; i v trestním řízení je přípustné, aby strany vyhledaly důkazy (§ 89 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „trestní řád“).

8. Stěžovatelka dodala, že její postup byl přiměřený i z hlediska proměn společnosti. Většina společnosti rozsáhle užívá informační technologie a sociální sítě, proto i právní řád by měl být interpretován s ohledem na tuto společenskou realitu. Stěžovatelka užila existující technologii pozitivním způsobem. Oproti tomu Nejvyšší správní soud formalistickým a konzervativním způsobem postavil nezávadné použití sociální sítě k šíření informace o spáchání krádeže mimo zákon. Stát je podle čl. 4 odst. 4 Listiny povinen zvolit při dvou možných výkladech interpretaci, jež umožní realizaci ústavně zaručeného práva na ochranu vlastnictví.

9. Podle stěžovatelky bylo porušeno i její právo na zákonného soudce. Nejvyšší správní soud rozhodl odlišně od svého rozsudku ze dne 25. 2. 2015 č. j. 1 As 113/2012-133 (bodu 98), proto měla být věc předložena rozšířenému senátu téhož soudu.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

10. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v nichž byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný; stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), a ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

IV.

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

11. Ústavní soud není součástí soustavy soudů, nýbrž je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 a 91 odst. 1 Ústavy České republiky, dále jen „Ústava“); není povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí. Jeho pravomoc podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy je založena výlučně k přezkumu toho, zda v řízení nebo rozhodnutím v něm vydaným nebyly dotčeny předpisy ústavního pořádku chráněná práva nebo svobody účastníka tohoto řízení, a zda řízení lze jako celek pokládat za spravedlivé. Ústavněprávním požadavkem též je, aby soudy vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna.

12. Ústavní soud provedl ústavněprávní přezkum napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že do ústavně zaručených práv stěžovatelky zasaženo nebylo.

13. Napadená rozhodnutí vycházejí z relevantních zákonných ustanovení a obsahují odůvodnění, která nevykazují žádné nedostatky dosahující intenzity nutné k tomu, aby se Ústavní soud věci meritorně zabýval. V dané věci je zřejmé, že orgány veřejné moci posuzovaly zpracovávání osobních údajů stěžovatelkou jako správkyní, a sice shromažďování osobních údajů (snímání kamerou a ukládání po určitou dobu na záznamu), a dále zveřejnění části záznamu ve formě jedné fotografie se zachyceným subjektem údajů. Šlo tedy o posuzování více úkonů či operací stěžovatelky s osobními údaji. U těchto způsobů zpracovávání osobních údajů dospěly k příléhavému závěru, že mohlo být dotčeno právo subjektu údajů na ochranu soukromého života ve smyslu čl. 8 odst. 1 Úmluvy a čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny. Jinými slovy, vyhodnotily, že dané způsoby zpracovávání zcela nevylučovaly, s ohledem na podstatné okolnosti a dosavadní judikaturu, možný zásah do soukromí subjektu údajů, proto dále zkoumaly naplnění zákonných podmínek pro takový zásah.

14. V případě pořizování záznamu na kameru měly správní orgány i správní soudy shodně za to, že stěžovatelka splnila povinnosti správce (§ 5 odst. 1 ZOOÚ), avšak k legálnosti takového zpracovávání jí chyběl primární právní titul, kterým je souhlas subjektu údajů (§ 5 odst. 2 věta první ZOOÚ). Dospěly však následně k závěru, že daného souhlasu nebylo třeba, neboť stěžovatelka splňovala v daném případě jednu

z výjimek (resp. svědčil jí jiný právní titul), jež umožňují absenci daného souhlasu. Pořizování záznamu na kameru totiž bylo podle nich nezbytné pro ochranu stěžovatelčina majetku, zaznamenání případné protiprávní činnosti a pachatele, přičemž nad tímto jejím právem či zájmem nepřevážilo ani právo subjektů údajů na ochranu jejich soukromého života [§ 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ]. V této části stěžovatelka nevznáší v ústavní stížnosti polemiku.

15. Odlišné závěry jsou pak zřejmé ohledně zveřejnění osobního údaje (fotografie) na sociální síti. Podle správních orgánů i správních soudů stěžovatelka porušila jednu z povinností správce, neboť účel zveřejnění osobního údaje nebyl v souladu s účelem shromažďování daných osobních údajů kamerovým záznamem [§ 5 odst. 1 písm. a), f) ZOOÚ]; stěžovatelka přitom neměla ani souhlas subjektu údajů ke zpracovávání údajů k jinému účelu. V rozhodnutích správních orgánů a správních soudů je přitom přehledně identifikován účel pořizování záznamu na bezpečnostní kameru, který vyhodnotily tyto orgány veřejné moci jako legální a legitimní. Takovým účelem je podle nich zachycení případné protiprávní činnosti na majetku stěžovatelky a pachatele (osoby podezřelé) na kameru, a umožnění (usnadnění, urychlení) identifikace pachatele; záznam není v případě bezpečnostních kamer pořizován pro účel jeho zpřístupnění široké veřejnosti samotným správcem. Oproti tomu zveřejnění fotografie (s doprovodným textem) stěžovatelkou mělo za účel označení subjektu údajů veřejně za pachatele a vyhledání tohoto subjektu údajů za pomoci neurčitého počtu třetích osob (veřejnosti). Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítá obdobně jako v předchozích řízeních, že pro obě operace zpracování osobních údajů (nahrávání na záznam i zveřejnění) byl dán shodný účel, a sice „ochrana jejího majetku“, avšak nijak tím relevantně nevyvrací úvahy a závěry orgánů veřejné moci, které v souladu s požadavky a smyslem zákona (ZOOÚ) definovaly či popsaly dostatečně určitě účel každého z uvedených způsobů zpracovávání osobních údajů. Přehledně vyložily, že účel „ochrany majetku“ je v případě kamerových systémů se záznamem naplněn právě možností instalovat kameru a ukládat snímané osobní údaje, které umožní identifikaci subjektu údajů, a mohou být použity jako důkaz v příslušném řízení (občanskoprávním, přestupkovém, trestním); nemůže však zahrnovat postup stěžovatelky nahrazující činnost příslušných orgánů veřejné moci [k zákonem stanovenému postupu těchto orgánů a užití osobních údajů k odlišnému účelu v rámci jejich činnosti srov. § 3 odst. 6 písm. d), a § 5 odst. 1 písm. f) věta druhá ZOOÚ]. Ústavní soud neshledal, že by tyto závěry orgánů veřejné moci ve věci stěžovatelky představovaly libovůli nebo jiné vybočení z ústavních mezí.

16. Stěžovatelka namítá, že i v případě zveřejnění fotografie měla být aplikována výjimka podle § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ, a to v rámci posuzování možnosti dalšího zpracovávání osobních údajů k jinému účelu bez souhlasu subjektu údajů. Rovněž s tímto aspektem se však rozhodující orgány vypořádaly. Předně je třeba uvést, že daná výjimka, podle které lze zpracovávat osobní údaje i bez souhlasu subjektu údajů, resp. v daném případě bez souhlasu subjektu údajů zpracovávat osobní údaje k jinému účelu než byly shromážděny, obsahuje dvě podmínky. První je podmínka nezbytnosti takového zpracovávání osobních údajů (k jinému účelu) pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce. Druhou je podmínka, podle které nesmí nad těmito právy či zájmy správce převážet právo na ochranu soukromého a osobního života subjektu práv (poměrování práv). Je přitom třeba naplnit obě podmínky, aby došlo k aplikaci dané výjimky. Podle obsahu všech rozhodnutí ve věci správního deliktu stěžovatelky nebyla shledána splněnou již první z podmínek (bylo proto nadbytečné se zabývat

poměrováním v kolizi stojících práv). Rozhodující orgány poukázaly na primární a zákonné možnosti stěžovatelky, konkrétně kompetence příslušných orgánů veřejné moci (zejména orgánů činných v trestním řízení), a v rozhodnutích popsaly, že stěžovatelka zveřejnila fotografii, avšak také kontaktovala Policii ČR a předala jí celý záznam z kamery. V průběhu předchozích řízení stěžovatelka zjevně relevantně nezpochybnila závěr o absenci „nezbytnosti“ zveřejnění fotografie samotnou stěžovatelkou na sociální síti. Ostatně stěžovatelka sama v ústavní stížnosti uvádí, že danou fotografii by zřejmě zveřejnila i Policie ČR, tento možný postup Policie ČR nezpochybnila, což nepodporuje názor stěžovatelky, že by zveřejnění samotnou stěžovatelkou bylo nezbytné, jediné přístupné a efektivní řešení k ochraně jejích majetkových práv. Z celého řízení ani z ústavní stížnosti navíc neplyne, že by Policie ČR při předání záznamu odmítla plnit své zákonné povinnosti; stěžovatelka v průběhu řízení proti postupu Policie ČR ničeho nenamítala.

17. Stěžovatelka je přesvědčena, že jako poškozená má právo, a to souběžně s orgány činnými v trestním řízení, vyhledávat důkazy proti pachateli ve smyslu § 89 odst. 2 trestního řádu. Uvedené však nevyvrací závěry správních soudů. Zmíněným ustanovením trestního řádu nebylo možno ospravedlnit postup stěžovatelky porušující zákonem regulovanou ochranu osobních údajů.

18. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítla malou úspěšnost Policie ČR při pátrání po movitých věcech, poukázala na statistiky Policie ČR, a na blíže nekonkretizovaný svůj předchozí případ odcizeného kola. Z rozhodnutí všech orgánů veřejné moci ve věci správního deliktu stěžovatelky je však zřejmé, že takovou argumentaci stěžovatelka poprvé uvádí až v ústavní stížnosti. Je tedy nutno připomenout zásadu subsidiarity ústavní stížnosti; stěžovatelka měla dostatek prostoru přednést ve čtyřech instancích všechny své argumenty, aby se jimi mohly správní orgány a následně správní soudy zabývat.

19. Rovněž poukaz stěžovatelky na proměny celé společnosti je v ústavní stížnosti novotou. Podstatou této argumentace je však především názor o možném dvojitým výkladu zákonného ustanovení, a výtky, že orgány měly zvolit interpretaci k ochraně stěžovatelčina vlastnictví. Nejednoznačnost § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ však ohledně podmínky „nezbytnosti“ a jejího nenaplnění ve věci stěžovatelky zjevně nevyplývala. Ústavnímu soudu není ani zřejmé, jak by závěr o absenci prvku nezbytnosti mělo zvrátit právě tvrzení, že stále větší část společnosti užívá informační technologie. Jde-li o ochranu majetku stěžovatelky ze strany orgánů veřejné moci, tak ji správní orgány ani správní soudy postupem ve věci správního deliktu nezanedbaly. Ochrana majetku stěžovatelky ostatně měla těžiště zejména po odcizení elektrokola, tedy primárně v příslušném řízení trestním, přestupkovém či občanskoprávním; bylo na stěžovatelce obrátit se na příslušné orgány veřejné moci.

20. Nebylo porušeno ani právo stěžovatelky na zákonného soudce. V dřívějším rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 113/2012-133 byla řešena stěžejní otázka instalace kamery na rodinném domě a rozsah jejího snímání před domem; předmětem byl správní delikt za samotné shromažďování osobních údajů, nikoliv další zpracovávání osobních údajů zveřejněním na veřejné síti samotným správcem údajů. Obdobně jako ve stěžovatelčině věci přitom Nejvyšší správní soud dospěl i v uvedené dřívější kauze k závěru, že při pořizování záznamu kamerou nemusel být dán souhlas

subjektu údajů, neboť byly splněny obě podmínky výjimky dle § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ. Nadto lze poukázat na bod 72 tohoto dřívějšího rozhodnutí, ve kterém Nejvyšší správní soud shodně s nynější věcí stěžovatelky vyjádřil smysl (účel) kamerového systému a zákonem upravený další postup k vyhledání a postihu případného pachatele.

21. S ohledem na výše uvedené Ústavní soud odmítl, mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků, ústavní stížnost podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 5. září 2017

Jan Filip v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Bc. Gabriela Uhlířová